

Rys historyczny Dobrodzienia

Gminę Dobrodzień tworzą wsie takie jak: Gosławice, Głowczyce, Zwóz, Malichów, Kocury, Szemrowice, Trzcinica Nowa, Trzcinica Stara, Myślina, Pludry, Turza, Pietraszów, Ligota Dobrodzieńska, Klekota, Makowce oraz miasto Dobrodzień.

Pierwsi ludzie zamieszkiwali na ziemi Dobrodzieńskiej już w II-III okresie epoki brązu (1450-1000 r.p.n.e.) właśnie z tych lat pochodzą najstarsze znaleziska archeologiczne – przedmioty użytku codziennego oraz wyroby ozdobne zaliczane do tzw. „Kultury Dobrodzieńskiej”.

Wyroby ceramiczne (dzbany, anfory, umby) i metaliczne (noże biżuterie, zapinki) z IV i V wieku naszej ery posiadają cechy sarmackie słowiańskie oraz germańskie (gockogepickie)

W 996 roku w drodze do Krakowa zatrzymał się w Dobrodzieniu Biskup Wojciech. Zgodnie ze starym zwyczajem każdego roku 23 kwietnia urządza się procesje do kapliczki świętego Wojciecha.

Dobrodzień pojawił się już w dokumentach w 1267 roku kilkanaście lat przed nadaniem przywilejów miejskich sołtysowi Henrykowi przez księcia opolskiego Bolesława I w 1279 r. od roku 1304 przez stulecia utrwały się nazwy osady- Dobrosin (1279) Dobradin (1300) Dobrodziń (1574) Guttentag (1636) .

W XIV wieku była to duża osada leżąca nad rzeczką Nosek obecnie Myślinka , a w 1311 roku istniał w niej kościół parafialny św. Marii Magdaleny. W roku 1374 Dobrodzień otrzymał prawa miejskie z rąk księcia Władysława Opolczyka i dwie sąsiadujące wsie Ligoty. W końcu XIV wieku na skutek konfliktów zbrojnych książąt opolskich z królem Polski Dobrodzień dostał się w ręce Spytka z Melsztyna, po czym został własnością książąt Niemodlińskich.

Bernard książę Niemodliński oddał miasto właścicielowi majątku Skronsko, który odebrał Ligoty i narzucił mieszczanom obowiązki pańszczyźniane. Synowie mieszczan studiowali w akademii Krakowskiej. Do 1532 roku Dobrodzień należał do piastów opolskich a następnie do rodzin Pasadowski (1551 – 1585) Jarocki z Jaroszyna (1585-1600) właśnie z tą rodziną wiąże się legenda o czarnej damie z Dobrodzienia i Blankowskich (1600-1743) .

W 1610 wybudowano z kamienia ciosanego most dworski, który jest najstarszym zabytkiem miasta. Kolejni właściciele traktowali mieszczan na równo z chłopami, co doprowadziło do zastojów rozwoju gospodarczym miasta, mimo to w osadzie rozwinęły się różne rodzaje rzemiosła a w szczególności stolarstwo, które stało się symbolem miasta. W roku 1625 zabudowania miejskie zniszczył wielki pożar i najazd dowódcy szwedzkiego hrabiego Thurna . Dobrodzień splądrowano a niektórych mieszkańców wymordowano. W roku 1630 zbudowano kościół cmentarny pod wezwaniem św. Walentego i ufundowano monstrancję w stylu

wczesnorenesansowym do budującego się kościoła św Marii Magdaleny.

Z roku 1644 pochodzą wzmianki o szpitalu w sąsiedztwie kościółka Walencinka wspieranego finansowo przez Adama Dobrodzieńskiego mgr. Sztuk wyzwolonych i filozofii oraz fundatora stypendiów w dla ubogiej lecz zdolnej młodzieży Dobrodzieńskiej. W 1789 r. tzw. „państwo Dobrodzieńskie ” dostało się książętom brunszwickim, w tym czasie dobrobyt obywateli Dobrodzienia wzrósł, wybudowano zakład hutniczy. Mieszkańcy posiadali wiele koni, którymi transportowano wyroby hutnicze do Odessy, Wrocławia, Brna , Poznania i Krakowa. Z tego okresu pochodzi powiedzenie

„ w Oleśnie pycha, w Lublińcu błoto , a w Dobrodzieniu złoto" Dobrodzień wyprzedził ilością mieszkańców i poziomem życia wiele górnośląskich miast. Rynek i ulice były wyłożone kamiennymi okrągłakami tzw. „ kocie łby " rozwój miasta został zahamowany gdy na górnym śląsku rozwinął się przemysł, a Dobrodzień został pominięty podczas budowy kolei żelaznej łączącej okoliczne miasta. Miasteczko utraciło pozycję w transporcie handlowym. Najgorsze było to, iż w tym czasie znów wybuchł pożar, który doszczętnie zniszczył centralną część miasta ratusz z sądem, średniowieczny kościół katolicki na rynku, probostwo, pocztę, synagogę z 1781 r., folwark dworski wraz z gorzelnia i wiele innych budynków (136 domów i 145 zabudowań gospodarczych). Nie spłonął kościół św. Walentego i kilka domów na obrzeżach. Mówiono, że właściciel podpalił miasto i spłonął wraz z nim.

Rozpoczęto odbudowę zgorzałych domostw zmieniając charakter zabudowy. W spadku majątek dobrodzieński przypadł królom Saksonii. W 1919 roku król Fryderyk August sprzedał część dóbr państwu i osobom prywatnym. W Dobrodzieniu wybudowano dużą szkołę katolicką oraz gazownię, zainstalowano oświetlenie gazowe, 6 XII 1913r. otwarto linię kolejową do Fosowskiego.

W czasie I wojny światowej zginęło 167 mężczyzn służby wojskowej z Dobrodzienia. W czasie III powstania śląskiego miasto było w rękach powstańców spod grupy „ Linke ",którzy opanowali je dnia 6 V 1921 roku. Po podziale Górnego Śląska Dobrodzień pozostał w granicach Niemiec- stał się miastem powiatowym. Utworzono najmniejszy w Rzeszy powiat Dobrodzieński którego obszar wynosił 322, 52 km*.

W 1923 roku w mieście doprowadzono instalacje elektryczne i wybudowano budynki starostwa, w których również znalazł siedzibę urząd skarbowy, katastralny i wydział oświaty. Wzniesiono następnie budynki poczty, telefonu, banku, wiele budynków mieszkalnych oraz sale kinowa i gimnastyczną. Uruchomiono 42 metrową wieżę ciśnień, wodociągi i kanalizację oraz otwarto szkołę rolniczą w Gosławicach.

Dnia 1 stycznia 1999 roku w wyniku zmian w podziale administracyjnym kraju, Dobrodzień powrócił na ziemię opolską.

Miniona dekadę cechowała szybki rozwój miejscowych zakładów meblarskich i infrastruktury technicznej. Dobrodzień wchodzi w nową dekadę z nadzieją na szybszy rozwój w dziedzinach działalności gospodarczej i społecznej.

W Dobrodzieniu warto zobaczyć :

- Neoromański kościół Nawiedzenia NMP z lat 187-1851
- kapliczka św. Wojciecha
- Neoromański kościół św. Marii Magdaleny z lat 1851-1854
- drewniany kościół cmentarny św Walentego z roku 1630
- most z kamienia ciosanego z roku 1610
- kamienice XIX wiek
- park miejski
- Klasycystyczny dwór z lat 1848-1849
- Cmentarz augsburskoewangelicki, założony w poł. XIX w.
- cmentarz żydowski, założony w k. XVII w
- Izba Regionalna otwarta w 2004 r
- cmentarz z klasycystyczną kaplicą.

Bibliografia:

<http://www.dobrodzien.pl>

<http://www.naszlaku.com/dobrodzien/>

charakterystyka okolic Dobrodzienia/Sabina Moj

Justyna Skowronek kl. Ib

PG. im. Jana Pawła II w Dobrodzieniu